

תמונת מצב הבטיחות בדרכים

דצמבר 2024

פתח דבר

428 בני אדם קיפחו את חייהם בתאונות דרכים בישראל בשנת 2024 - ההערכות הן כי שנת 2024 תסתיים עם מספר ההרוגים הגבוה ביותר בכמעט שני העשורים האחרונים. בכל יום נהרג יותר מאדם אחד בתאונת דרכים בישראל במוצא.

בשנת 2024 נרשמה עלייה דרמטית במספר ההרוגים בתאונות דרכים בכלל ובקרב קבוצות בסיכון מוגבר בפרט, כפי שמוצג באופן מפורט בדו"ח זה, וביניהן ילדים, רוכבי אופנועים וקטנועים, אזרחי החברה הערבית ונהגים צעירים.

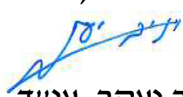
בשנה זו, בה אנו חווים לחימה צבאית בחזיתות שונות, בהן חיילינו מחרפים את נפשם ומתמודדים עם איומים שונים לביטחוננו כאזרחי מדינת ישראל - חשוב לזכור כי הקטל בכבישים אינו גזירת גורל, אלא מלחמה בה אנו יכולים לנצח ולהציל חיים.

העלייה במספר ההרוגים בתאונות הדרכים בשנת 2024 מהווה את המשך המגמה של השנים האחרונות והיא תוצר של הזנחה ומחדלים מתמשכים בתחום הבטיחות בדרכים הכוללים קיצוצי תקציב, משאבים וכוח אדם המיועדים למאבק בקטל בכבישים.

למרות זאת, אנו עדים להצעה לקיצוץ תקציבי הבטיחות בדרכים, ולקיצוץ תקציב הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ל-61 מיליון ₪, קיצוץ של 89% לעומת תקציב הרשות המקורי שעמד על 550 מיליון ₪ כפי שהוחלט בהחלטת ממשלה 3917 בשנת 2005.

דו"ח זה המוגש לעיוןך, מסכם את הנתונים והמגמות הבולטות בתחום הבטיחות בדרכים בדגש על שנת 2024 עד לתאריך 24.12 ובהשוואה לשנים מלאות ובכך מציג באופן מובהק את מגמת העלייה בהרוגים ובנפגעים. דו"ח זה מבקש להוות קריאת השכמה לנבחרי הציבור ומקבלי ההחלטות המחויבים לפעולה דחופה ומיידית לעצירת הקטל בדרכים ולמניעת ההרוג הבא.

בברכה,

יניב יעקב, עו"ד

מנכ"ל עמותת אור ירוק

כללי

דו"ח זה סוקר את מגמות הבטיחות בדרכים בעשר השנים האחרונות ויותר, כולל נתוני שנת 2024 (נתוני שנת 2024 ארעיים ומעודכנים עד לתאריך 24.12.2024).

תאונות הדרכים גובות מחיר יקר מהחברה הישראלית. מאות הרוגים ועשרות אלפי פצועים מצטרפים מדי שנה למשפחות השכול והנפגעים בישראל. נוסף על הצער והכאב הנגרמים לנפגעים, למשפחותיהם ולמשפחות ההרוגים, תאונות הדרכים גובות גם מחיר כלכלי כבד מכל אזרחי מדינת ישראל.

תאונות הדרכים עולות למשק הישראלי כ-16 מיליארד שקלים מדי שנה. מחיר כלכלי הגבוה עשרות מונים מההשקעה הנדרשת בתחום, מחיר אותו ניתן לחסוך וזאת כערך מוסף לחשוב מכל-הצלת חיי אדם. על המאבק בתאונות הדרכים להיות בראש סדר העדיפויות הלאומי ובמרכז קבלת ההחלטות הממשלתית והמקומית-הן על סמך שיקולים אנושיים והן על סמך שיקולים כלכליים.

מטרה

מטרת הדו"ח היא לשקף את תמונת מצב הבטיחות בדרכים בישראל, בדגש על שנת 2024, זאת לשם יצירת מפת דרכים שתוכל לעזור ולמקד את המאבק בתאונות הדרכים בישראל. לשם כך, הדו"ח סוקר את האוכלוסיות הפגיעות ואת המגמות המרכזיות שאפיינו את השנה שחלפה ואת העשור האחרון. הדו"ח מכיל המלצות שישומן יתרום למאבק בתאונות הדרכים בישראל ולצמצום מספר ההרוגים והנפגעים בתאונות דרכים.

שיטה

דו"ח זה מתבסס על נתוני עמותת אור ירוק וניתוחים שונים שנעשו על ידה. בדו"ח נעשה שימוש בנתונים שונים לרבות נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משטרת ישראל, הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ועוד.

עיקרי הממצאים

- 428 בני אדם נהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024¹ – יותר מהרוג/ה בכל יום
- 2024 השנה הקטלנית לנהגים צעירים – 64 נהגים צעירים הרוגים
- 97 רוכבי אופנוע וקטנוע נהרגו – שיא שלילי של 25 שנים לפחות
- שלושה הרוגים מדי שבוע בחברה הערבית
- שלושה ילדים נהרגו בכל חודש
- שני אזרחים ותיקים נהרגו מדי שבוע
- כל הרוג רביעי בתאונות דרכים- הולך רגל

¹ עד לתאריך 24.12

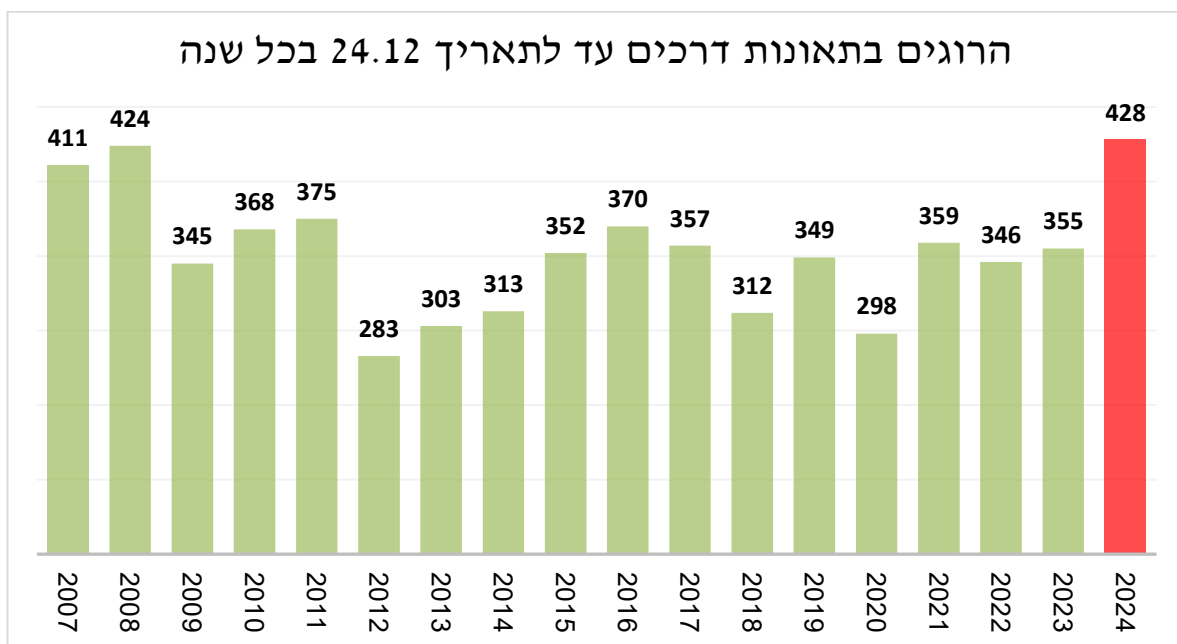
הממצאים בהרחבה

428 בני אדם נהרגו בתאונות דרכים - יותר מהרוג/ה ביום

428 בני אדם נהרגו בשנת 2024 בתאונות דרכים - יותר מהרוג/ה בכל יום (עד לתאריך 24.12). זוהי עלייה חמורה של 19% לעומת התקופה מספר ההרוגים בתאונות דרכים **בשנה שעברה כולה**, בה נהרגו 361 בני אדם בתאונות דרכים.

שנת 2024 היא השנה הקטלנית ביותר מאז שנת 2006, בהשוואה לתקופה המקבילה והשנה הראשונה מאז שנת 2008 בה נהרגו מעל ל-400 בני אדם בתאונות דרכים.

מספר ההרוגים בתאונות דרכים בשנת 2024 גדול ב-20% ממוצע ההרוגים בעשר השנים המלאות האחרונות העומד על 355 הרוגים בתאונות דרכים מדי שנה.

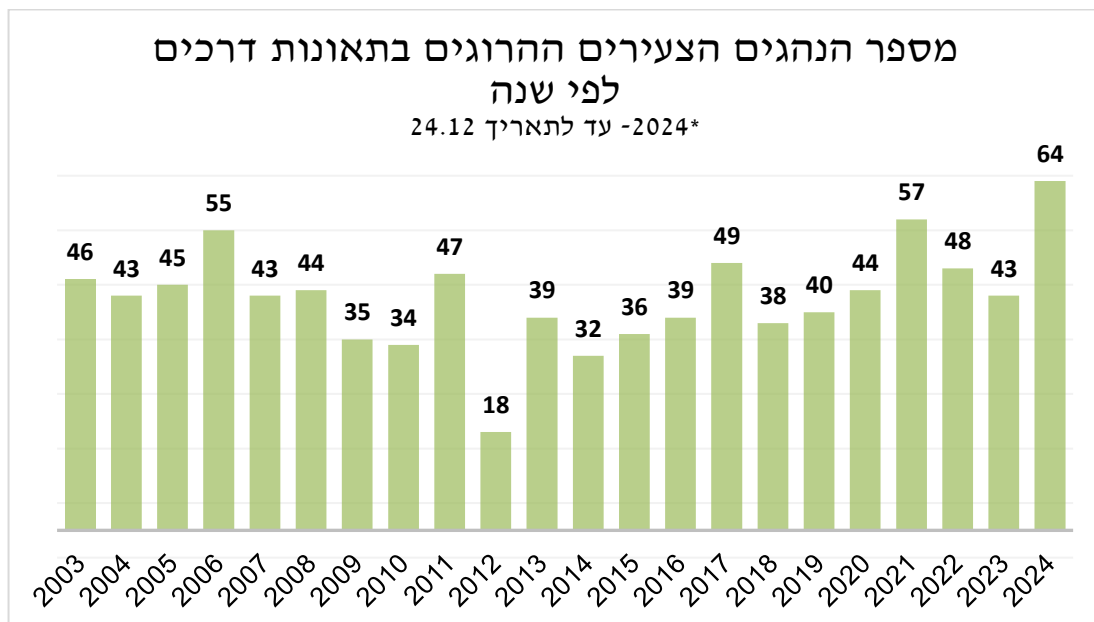
*מקור: עיבוד אור ירוק לנתוני הלמ"ס והרלב"ד

השנה הקטלנית לנהגים צעירים

64 נהגים צעירים נהרגו בתאונות דרכים בכבישי ישראל בשנת 2024, עד לתאריך 24.12 - חמישה הרוגים מדי שבוע. בשנת 2024 חלה עלייה של 48% לעומת מספר הנהגים הצעירים שנהרגו בשנה שעברה כולה.

מספר הנהגים הצעירים שנהרגו בשנת 2024 הוא הגבוה ביותר בעשרים השנים האחרונות לפחות, בהשוואה לשנים מלאות.

מספר הנהגים הצעירים שנהרגו בשנת 2024 גדול ב-42% ממספר הנהגים הצעירים שנהרגו בתאונות דרכים בעשור האחרון (2014-2023) העומד על 45 הרוגים מדי שנה.

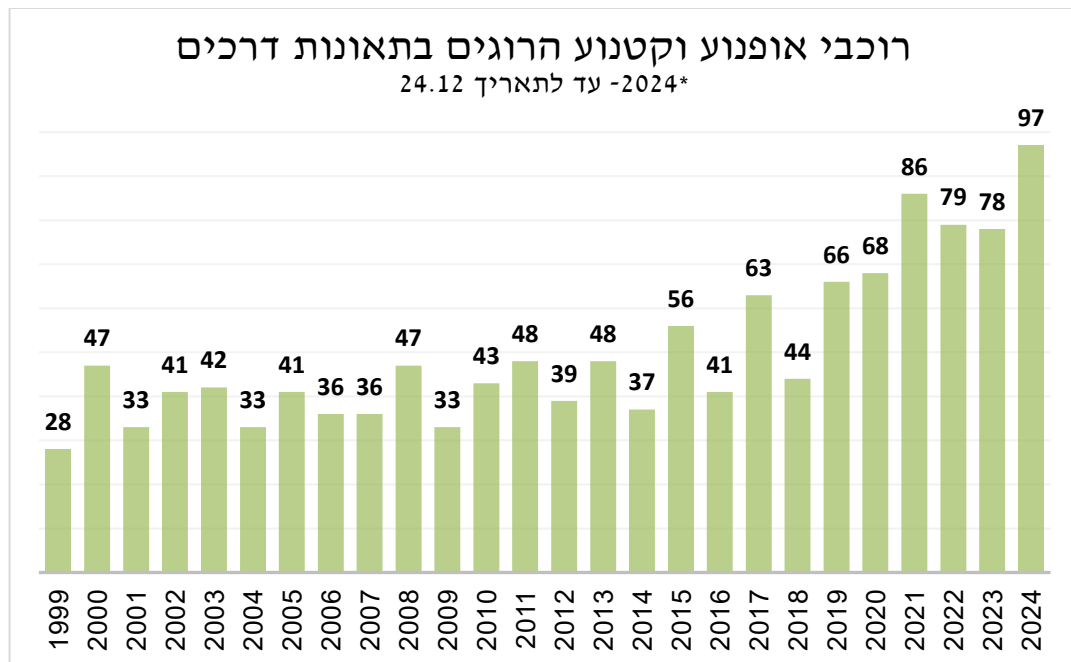
*מקור: עיבוד אור ירוק לנתוני הלמ"ס והרלב"ד

97 רוכבי אופנוע וקטנוע נהרגו

97 רוכבי אופנועים וקטנועים נהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024, זהו המספר הגבוה ביותר של רוכבי אופנוע וקטנוע שנהרגו ב-25 השנים האחרונות. מדובר על עלייה של 24% במספר הרוכבים ההרוגים לעומת השנה שעברה כולה.

רוכבי אופנוע וקטנוע מהווים 23% מכלל ההרוגים בתאונות דרכים בשנת 2024 - 77% יותר מחלקם בנהגים העומד על 13%.

בעשור האחרון (2014-2023) נהרגו 618 רוכבי אופנועים וקטנועי בתאונות דרכים- 62 רוכבים שנהרגו מדי שנה בממוצע. מספר הרוכבים ההרוגים בשנת 2024 גדול מהממוצע השנתי בעשור האחרון ב-56%.

*מקור: עיבוד אור ירוק לנתוני הלמ"ס והרלב"ד

רוכבי אופנוע צעירים נהרגו בשיעור הגדול פי חמישה מחלקם ברוכבים

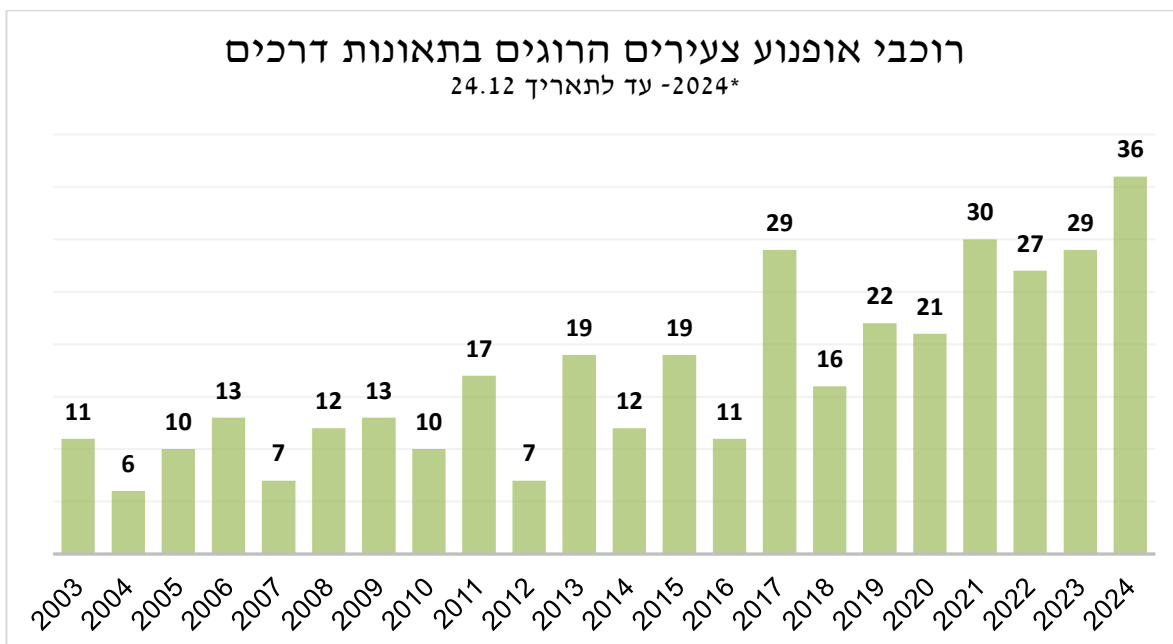
36 רוכבי אופנוע וקטנוע צעירים מתחת לגיל 24 נהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024 ועד לתאריך 24.12 - 40% מהרוכבים ההרוגים. זוהי השנה הקטלנית ביותר בקרב רוכבי אופנוע וקטנוע צעירים בעשרים השנים האחרונות לפחות.

חלקם של הרוכבים הצעירים בהרוגים גדול פי חמישה מחלקם במצבת הרוכבים העומד על 8%.

216 רוכבי אופנועים וקטנועים צעירים, מתחת לגיל 24, נהרגו בעשור האחרון (2014-2023) - 22 הרוגים מדי שנה בממוצע.

רוכבי אופנוע צעירים הרוגים בתאונות דרכים

2024* - עד לתאריך 24.12

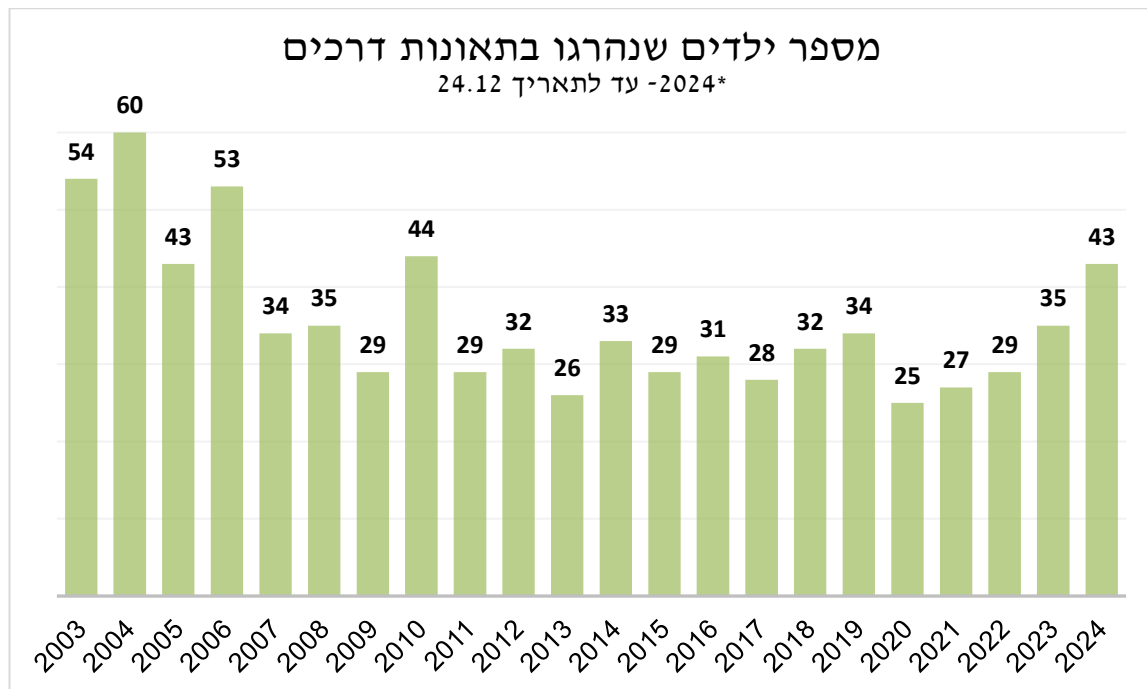
*מקור: עיבוד אור ירוק לנתוני הלמ"ס והרלב"ד

שלושה ילדים נהרגו בכל חודש

43 ילדים עד גיל 14 נהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024 עד לתאריך 24.12 - שלושה הרוגים מדי חודש בממוצע. זהו מספר הילדים הרוגים הגבוה ביותר ב-14 השנים האחרונות.

300 ילדים נהרגו בתאונות דרכים בעשור האחרון - 30 הרוגים מדי שנה בממוצע. המשמעות היא שבכל שנה כיתת לימוד שלמה נמחקת.

מספר ההרוגים בשנת 2024 גדול ב-43% ממספר ההרוגים הממוצע בעשור האחרון (שנים מלאות).

*מקור: עיבוד אור ירוק לנתוני הלמ"ס והרלב"ד

שלושה הרוגים מדי שבוע בחברה הערבית

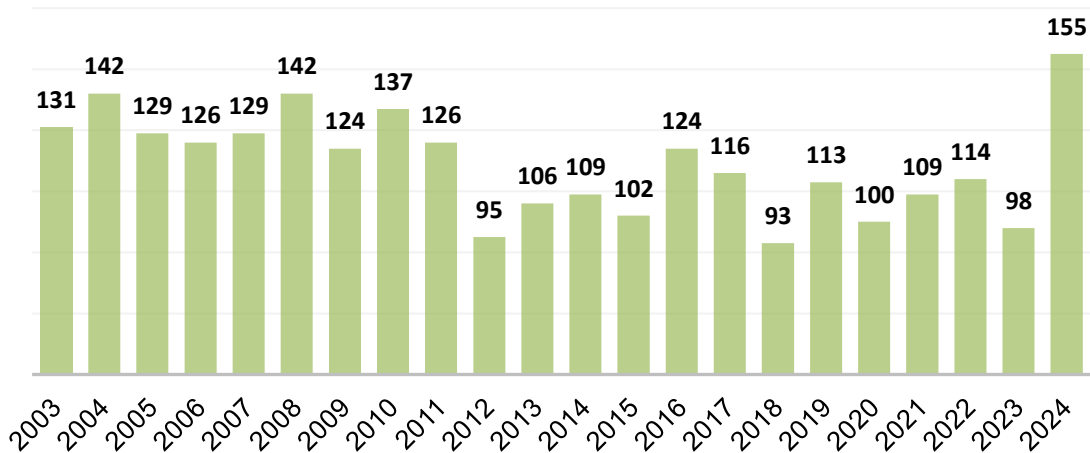
155 בני אדם מהחברה הערבית נהרגו בשנת 2024 עד לתאריך 24.12 - שלושה הרוגים מדי שבוע בממוצע. בשנת 2024 חלה עלייה של 58% בהרוגים בהשוואה לכל השנה שעברה בה נהרגו 98 בני אדם מהחברה הערבית בתאונות דרכים.

אזרחי החברה הערבית מהווים 36% מההרוגים בתאונות דרכים בשנת 2024 - 71% יותר מחלקם באזרחי ישראל העומד על 21%.

שנת 2024 היא הקטלנית ביותר בחברה הערבית ביותר מעשרים שנים, בהשוואה לשנים מלאות.

מספר ההרוגים מהחברה הערבית בתאונות דרכים בשנת 2024 גדול ב-38% ממספר ההרוגים הממוצע בעשור האחרון (2014-2023) העומד על 112 הרוגים מהחברה הערבית בתאונות דרכים מדי שנה.

מספר ההרוגים בתאונות דרכים מהחברה הערבית לפי שנה 2024* - עד לתאריך 24.12

*מקור: עיבוד אור ירוק לנתוני הלמ"ס והרלב"ד

שלושה מארבעה ילדים שנהרגו- מהחברה הערבית

32 ילדים מהחברה הערבית נהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024- שלושה מכל ארבעה ילדים הרוגים (74%). זוהי השנה הקטלנית ביותר לילדים מהחברה הערבית מאז שנת 2006.

ילדי החברה הערבית נהרגים בשיעור הגדול פי 3.2 מחלקם בילדי ישראל העומד על 23%.

בעשור האחרון (2014-2023) נהרגו 159 ילדים מהחברה הערבית בתאונות דרכים- 16 הרוגים מדי שנה בממוצע. מספר הילדים מהחברה הערבית שנהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024 גדול פי שניים מממוצע ההרוגים בעשור האחרון.

כמחצית הנהגים הצעירים שנהרגו בשנת 2024- מהחברה הערבית

30 נהגים צעירים מהחברה הערבית נהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024- 47% מכלל הנהגים הצעירים שנהרגו באותה שנה עד לתאריך 24.12.

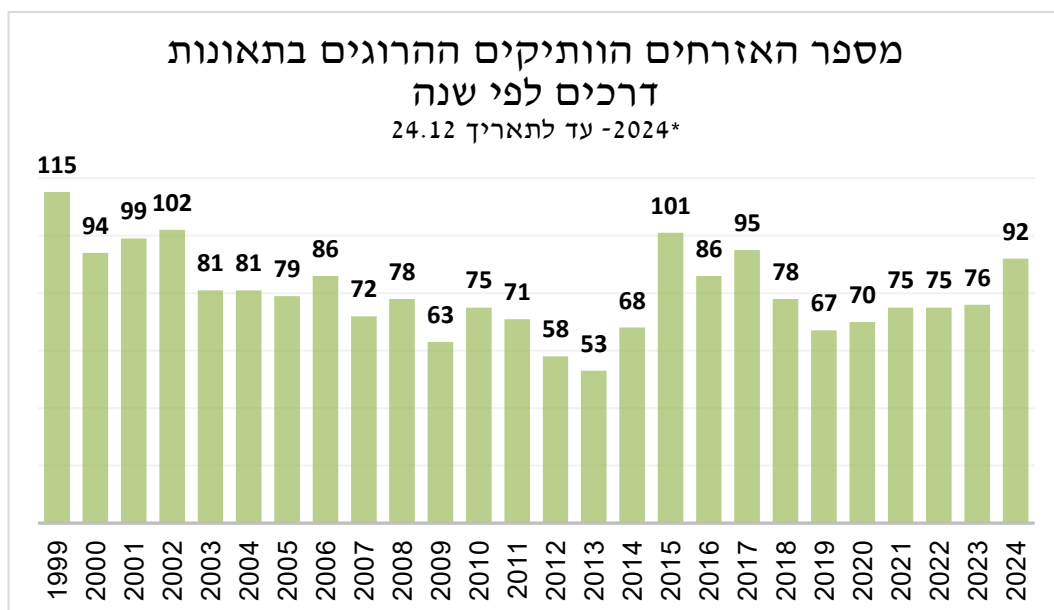
חלקם של הנהגים הצעירים מהחברה הערבית בנהגים הצעירים ההרוגים גדול ב-57% מחלקם במצבת הנהגים הצעירים בישראל העומד על 30%, מה שמציב את החברה

הערבית כקבוצה בסיכון מוגבר להיפגעות בתאונות דרכים בתוך קבוצת הנהגים הצעירים.

שני אזרחים ותיקים נהרגו מדי שבוע

92 אזרחים ותיקים בגיל 65 ומעלה נהרגו בתאונות דרכים עד לתאריך 24.12 בשנת 2024- כשני הרוגים מדי שבוע בממוצע. זוהי השנה הקטלנית ביותר לאזרחים ותיקים בהשוואה לשש השנים המלאות האחרונות (מאז שנת 2017).

מספר האזרחים הוותיקים שנהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024 גדול ב-16% מממוצע ההרוגים השנתי בקרב אזרחים ותיקים בעשור האחרון (2014-2023) העומד על 79 הרוגים מדי שנה.

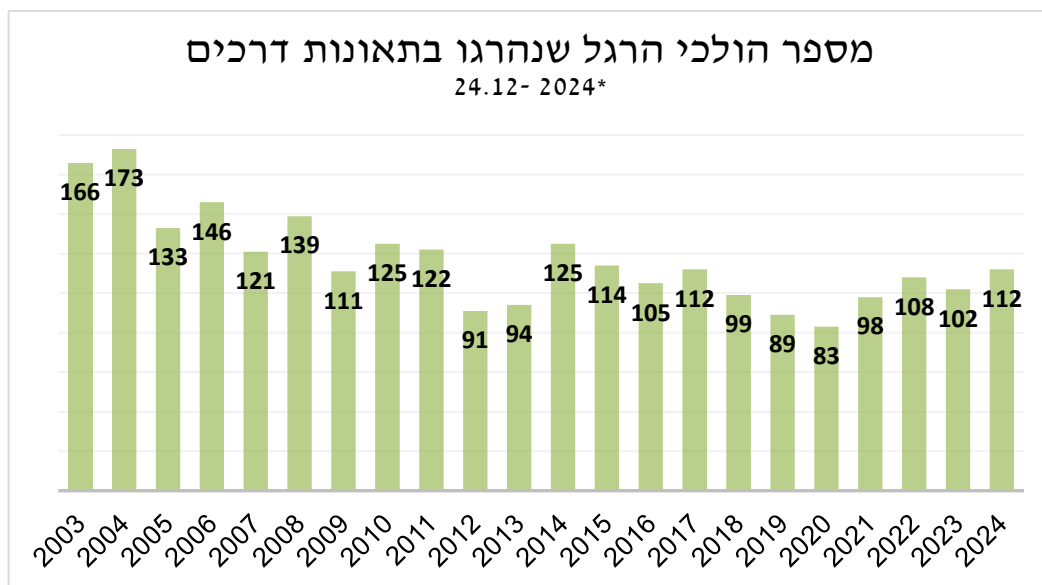
*מקור: עיבוד אור ירוק לנתוני הלמ"ס והרלב"ד

כל הרוג רביעי בתאונות דרכים- הולך רגל

112 הולכי רגל נהרגו בתאונות דרכים בשנת 2024 ועד לתאריך 24.12- שני הרוגים מדי שבוע בממוצע. זוהי עלייה של 10% לעומת מספר הולכי הרגל שנהרגו בשנה שעברה כולה.

כל הרוג רביעי בתאונות דרכים הינו הולך רגל- 26%.

1,035 בני אדם נהרגו בתאונות דרכים כהולכי רגל בעשור האחרון (2014-2023) - 104 הרוגים מדי שנה בממוצע.

*מקור: עיבוד אור ירוק לנתוני הלמ"ס והרלב"ד

המלצות

בכדי לנצח במאבק בקטל בכבישים, להביא לצמצום מספר תאונות הדרכים ואת מספר הנפגעים וההרוגים בהן, יש לפעול באופן סדור ומתוכנן, תוך הצבת מטרה זו בראש סדר העדיפויות הלאומי. לשם כך, יש לאשר ולתקצב תכנית לאומית רב שנתית לבטיחות בדרכים, על פיה יפעלו הגופים השונים האמונים על הבטיחות בדרכים בישראל. על התכנית האמורה להיות שקופה לציבור ובעלת יעדים, מדדים, תאריכי ביצוע ברורים ומקורות תקציב יציבים.

אכיפה

לאכיפה חלק משמעותי במניעת תאונות הדרכים, על ידי יצירת הרתעה מפני ביצוע עבירות תעבורה. כיום קיים חוסר משמעותי בכוח האדם באגף התנועה של משטרת ישראל וכך גם בניידות תנועה ובאמצעי אכיפה דיגיטליים.

לפיכך, יש להגדיל את מספר שוטרי התנועה, ולהציבם בקטעי כביש מרובי תאונות דרכים. בנוסף, יש להוסיף ניידות תנועה לאגף התנועה של משטרת ישראל, בהתאם להחלטת ממשלה 3917 לפיה יש להציב 450 ניידות תנועה ברחבי הארץ לטובת המאבק בקטל בכבישים.

כמו כן, יש לחזק את תחום האכיפה הדיגיטלית במטרה לחפות על כוח האדם החסר באגף התנועה ולהגביר את ההרתעה. על המשרד לביטחון לאומי ומשטרת ישראל להציג תכנית סדורה להרחבת מערך המצלמות ואמצעי האכיפה האלקטרוניים והצבתם בפריסה ארצית רחבה לרבות עיגון תקציבי ראוי לשם כך.

תשתיות

תשתיות בטיחותיות וסלחניות יכולות לתרום להפחתת חומרתן של תאונות דרכים ואף למניעתן. לכן, יש להשקיע בשיפור תשתיות שאינן בטיחותיות ובכך להגן על אוכלוסיות בסיכון מוגבר למעורבות והיפגעות בתאונות דרכים וביניהן הולכי רגל, רוכבי דו גלגלי ונהגים צעירים.

חלק משמעותי משיפור התשתיות הוא טיפול במוקדי סיכון בין-עירוניים, מוקדים בהם הסיכון לתאונות דרכים גבוה, המוכח כמצמצם את מספר התאונות במוקדים

המטופלים בכ-40%. כיום התקציב המוקצה לטיפול במוקדי סיכון חסר ועומד על 180 מיליון ₪, פחות ממחצית התקציב שנקבע על פי החלטת ממשלה - 400 מיליון ₪. יש לפעול על בסיס תכנית חומש לטיפול במוקדי הסיכון בישראל. תכנית החומש האחרונה שפורסמה לציבור הסתיימה בשנת 2021, ומאז חלפו שלוש שנים מבלי שפורסמה לציבור תכנית חדשה.

חינוך

חינוך לבטיחות בדרכים מהווה בסיס לתרבות הנהיגה והשימוש בדרך. בכדי להוות גורם משפיע, על החינוך לבטיחות בדרכים ללוות את האדם בכל שלבי חייו- ילדות, נעורים, בגרות, הורות וזקנה.

יש להתאים את התכניות החינוכיות לקהל היעד, ולהתמקד באוכלוסיות הנמצאות בסיכון מוגבר להיפגעות בתאונות דרכים, ביניהן ילדים, נהגים צעירים, אזרחים ותיקים, חברה ערבית ורוכבי דו גלגלי.

ככל שיותר אזרחים ייחשפו בתדירות גבוהה לחינוך איכותי לבטיחות בדרכים במהלך חייהם, כך החינוך יוכל להשפיע ולשפר את תרבות הנהיגה והשימוש בדרך.

יש להבטיח תקצוב מלא לכלל תכניות החינוך על ידי משרד החינוך והרלב"ד, בדגש על תכנית חינוך תעבורתי שתקציבה קוצץ על ידי הרלב"ד, זאת אל מול עלייה חמורה במספר הנהגים הצעירים ההרוגים.

טכנולוגיות ומערכות בטיחות

טכנולוגיה היא כלי המגבה את הנהג ומונע ממנו, באופן פסיבי או אקטיבי, מלבצע טעויות מסכנות חיים בעת הנהיגה או השימוש בדרך.

הטכוגרף הדיגיטלי הוא אחד מכלי האכיפה יעילים ביותר בכל הנוגע לשעות עבודה של כלי רכב כבדים. על משרד התחבורה והבטיחות בדרכים להשלים את אישור התקנות הרלוונטיות להטמעת הטכוגרף הדיגיטלי בכלי הרכב הכבדים ולהציג מתווה להטמעת הטכוגרף הדיגיטלי במקום האנלוגי בכלי הרכב הישנים בהקדם.

בנוסף, מומלץ כי משרדי הממשלה השונים יחייבו או יתמרצו שימוש באמצעי בטיחות אקטיביים לרכבים, שיכולים למנוע תאונות דרכים באופן אקטיבי ולעזור להתגבר על טעויות הגורם האנושי.

ניתן גם לעודד את חברות הביטוח לתמרץ נהגים שיש ברכביהם מערכות בטיחות מתקדמות ורכביהם בעל ציון בטיחות גבוה.

סיכום

שנת 2024 היא השנה הקטלנית ביותר בכבישי ישראל בשנים האחרונות, בה קיפחו את חייהם למעלה מ-400 בני אדם- יותר מהרוג מדי יום.

שנת 2024 ממשיכה את מגמת העלייה בהרוגים בקרב קבוצות בעלות סיכון מוגבר בתאונות דרכים, ביניהן ילדים, רוכבי אופנועים וקטנועים, אזרחי החברה הערבית ונהגים צעירים.

בדו"ח נסקרו נתוני ההרוגים בתאונות דרכים בשנת 2024 (נתונים ארעיים ועד לתאריך 24.12.2024), בהשוואה לשנים אחרות בעשור האחרון ויותר. הדו"ח מצביע על מגמות בבטיחות בדרכים, ומתמקד באוכלוסיות הפגיעות ובכלי הרכב המעורבים בתאונות דרכים בשיעור גבוה.

קיצוצים בתקציבי הבטיחות בדרכים פוגעים באופן משמעותי במאבק להצלת חיי אדם בכבישים. מחסור בניידות תנועה, קיצוץ בתקציב הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ובתקציבי תכניות חינוכיות ייעודיות, כוח אדם חסר באגף התנועה של משטרת ישראל ואי מימוש ותקצוב של תכנית לאומית רב שנתית לבטיחות בדרכים הם הגורמים העיקריים לכישלון הממשלתי המתמשך בצמצום תאונות הדרכים.

שנת 2024 היא שנת שפל בכל הנוגע לבטיחות בדרכים של אזרחי מדינת ישראל, ולכן על ממשלת ישראל לעשות את כל הניתן בכדי לשפר את הבטיחות בדרכים בשנת 2025.

על שרת התחבורה והבטיחות בדרכים להוביל תכנית חירום מיידית, במסגרתה תאושר בממשלה תכנית לאומית רב שנתית, הכוללת יעדים ברורים להפחתת מספר ההרוגים, תקציב הולם ומשאבים ראויים. רק באופן זה תצליח ישראל להתקדם ולעמוד בשורה אחת עם המדינות המתקדמות בעולם, שכבר הוכיחו כי ניתן לנצח במאבק זה.

תאונות הדרכים אינן גזירת גורל- ניתן לצמצם את מספר ההרוגים והנפגעים בתאונות דרכים ולהציל חיי אדם.